

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 257.  
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938734432/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

et billede af den beundrede storesøster; ikke nederlagets Ila, men den Ila hun i Mathildes øjne burde og kunne have været, hvis ikke forholdene havde lagt hindringer i vejen, og den Ila som Mathilde selv ønskede at ligne, den unge Ila for kærligheden til Marstrand havde vist sig at være fatal og før familiens fallit. Den ældre, resignerede og livskloge Ila, som Mathilde så søsteren, når hun ikke var alt for menneskelig eller depressiv, er repræsenteret i bogens mest idealiserede kvindefigur, fik. Carlsen, som Mathilde endda fandt var et svagt billede af søsteren. Til Anna skriver hun i november 1850: »ligner hun [Frøken Carlsen] Nogen, saa er det da Ila, men (...) blidere, mindre udmærket begavet og mindre vittig end Ila» (Marg. Fibiger 1891, s. 56).

Over- og underordningsforholdet mellem de to søstre, som baserede sig på alderens forrang og de øvrige familiemedlemmers præferencer, svarede imidlertid, netop hvad deres litterære produktion angår, ikke til virkeligheden. Ila har skrevet interessante tekster, især eventyrene, romanen *Magdalene* (1862) og lystspillet *Mød-sætninger* (1862), men Mathilde er en betydeligere forfatter. Alligevel fik Ila mere støtte fra Mathilde til sit forfatterskab end omvendt. Således henvendte Mathilde sig i 1859 diskret til H.C. Andersen, som hun kendte, for at bede ham hjælpe Ilias bøger på vej: »det ligger mig ganske anderledes paa Hjerte, end nogensinde noget af mit Eget har gjort, fordi jeg sætter hendes Begavelse høit over min egen» (Bille og Bøgh: *Breve til Hans Christian Andersen* 1877, s. 131). Andersen skaffede herefter en af Ilias fortællinger, »Frøkongens Brud«, optagelse i samtidens mest ansete magasin, *Illustreret Tidende*, formentlig alene for Mathildes skyld, for han så ikke med blide øjne på Ilias forfatterskab. Af Ilias takkebrev fremgår det, at hun ikke kendte eller ikke anerkendte søsterens hjælp.

Men hvis Ila ikke var en stor forfatter, så var hun ubetvivleligt en storslået karakter. Hun påtog sig i koleraåret 1853 frivillig sygepleje på Almindeligt Hospital, og de sidste syv år af sit liv tilbragte hun i en af lægeforeningens boliger som plejemor for seks børn, som af deres mødre var overgivet til fødselsstiftelsen. Dette var i samtidens øjne også kvindeemancipation, men i en mere praktisk retning end Mathildes. Mathilde forsøgte på en måde at skabe en filosofisk ramme omkring Ilias personlighed, den personlighed der

var den ideale kerne i Mathildes egen identitet. Iliia var på sin side orienteret imod sine heroiske, afdøde mænd, faderen, storebroderen og Marstrand. Da hun endelig fik et udoøbt barn i pleje, gav hun den lille pige deres navne i femininum, Oswalde Adolfe. Det var som ældre hendes sorg, at broderen aldrig ville få hendes bøger at se. Hvor Mathilde skrev for at hædre og retfærdiggøre Iliia, skrev Iliia for at hædre og mindes sine elskede afdøde mænd.

Storesøsteren havde okkuperet Mathildes identitet, og det var måske årsagen til, at hun efter Iliias død sammenlignede sig selv med Kaspar Hauser, hvis skæbne Heiberg havde beskrevet i *Kjøbenhavns flyvende Post* (1828 nr. 65-66). Ligesom den gennem hele barndommen indespærrede dreng havde Mathilde først sent flert førstehånds kontakt med verden – ufiltreret af søsterens stærke personlighed.

#### 4. Fibiger og Heiberg

Major Fibigers finanser var ikke til at beholde de ugifte døtre i hjemmet. Efter konfirmationen og et par års ekstra undervisning fandt man plads til dem som guvernanter i forskellige provinsfamilier. Stillingen som guvernante, dvs. huslærerinde for småbørn, for pigernes vedkommende indtil konfirmationen, var dengang ugifte middelklassekvinders eneste acceptable erhverv. Da Mathilde Fibiger i oktober 1849 var klar til at bestride sin første guvernanteplads, var Iliia netop vendt hjem efter halvandet år hos en præstefamilie på Mors, og Anna, som Mathilde skrev flittigt til, var ude som lærerinde.

Til Mathilde havde man fundet en skovriderfamilie på Lolland, nærmere bestemt Maltrupgård i nærheden af Sakskøbing, og tæt ved Berritsgård, som siden 1832 var forpagtet af en anden farbroder, Christian Fibiger, der var behjælpelig med at arrangere ansættelsen. Efter knapt et år med flittig brevskrivning til søstre og venner begyndte hun i slutningen af august 1850 at ordne sine ideer inden for en brevromans fiktive ramme; i slutningen af oktober sendte hun manuskriptet til Heiberg og anmodede ham om at stå for udgivelsen.